
Pavel Jungwirth: Vědce bych dřív lákal k návratu, teď nevíím

Pavel Jungwirth: Vědce bych dřív lákal k návratu, teď nevíím

Hospodářské noviny, 24.08.2009

Pavel Jungwirth je fyzikální chemik a popularizátor vědy. V roce 2008 mu britská Royal Society of Chemistry v Británii udělila cenu pojmenovanou po Fredericku Spiersovi. V minulosti ji získali někteří nositelé Nobelovy ceny. Je jedním z těch, kteří se vrátili z ciziny do Česka.

HN: Jaký máte pocit z happeningu půltisícovky akademiků nazvaného Vražda české vědy?

Můj pocit je velice dobrý, protože vědci byli schopni se dát dohromady. Ukázali zdravé sebevědomí, to, že jsou si vědomi, co pro společnost znamenají, a ta to musí nějak reflektovat. Špatná zpráva je, že nějaké neférové administrativní opatření může takhle zamávat s vědou v Česku. Zpráva, že premiér přislíbil půl miliardy, je dobrá. Ale to, že slíbil půl miliardy, pouze znamená, že nedojde o snížení o celou miliardu, ale jen o půl. Navíc jde pouze o příslib.

HN: Většina lidí namítne, že kvůli recesi se šetří všude...

Největší problém není v tom, že bychom příští rok přišli o miliardu. To by se nakonec dalo přežít. Ale děsivý by byl výhled, že by se další rok ubrala další miliarda a akademie by se postupně nechala "vyhladovět".

HN: Co byste vzkázal vědcům v zahraničí? Mají se vrátit?

Před rokem bych jim řekl: Určitě se vraťte, protože situace v Česku ještě není perfektní, ale dvacet let se postupně zlepšuje. A jestli to takhle půjde dál, tak za deset let budeme tam, kde máme být. Pokud je vám dnes pětadvacet nebo třicet, tak ve čtyřiceti budete mít perfektní pracovní podmínky a budete žít v krásné zemi. Před rokem bych kolegům vzkázal, jděte do toho, určitě se vraťte...

HN: A dnes?

Věda je trošku otřesená. Sám si kladu otázku, zda šlo o chvilkové zaškobrtnutí vlády, které souvisí s ekonomickou krizí. Nebo je to signál vědcům, už máte dost a nazdar? Dosud jsem svoji důvěru zakládal ne na stavu vědy, který je dnes, ale na výhledu. Hlavně za posledních deset let se spousta věcí pozitivně změnila, samozřejmě ne všem a ne všem stejně. To, že jsou tu špičková pracoviště, je neoddiskutovatelný fakt. Co bude dál, nevíím...

HN: Z Evropské unie je přislíben obrovský balík peněz na vědu...

Strukturální fondy jsou dvojsečné. Skvělé je, že poskytují obrovské množství peněz, sedmdesát miliard do roku 2013. Zároveň je tam podmínka spolufinancování státu, což je 15 procent. Když hospodářství rostlo šest procent ročně, tak se počítalo s tím, že bude stagnovat financování akademie a peníze navíc z růstu hrubého národního produktu půjdou na spolufinancování těchto projektů, což mi připadlo dobré. Nebudeme sice dostávat nic navíc, ale rozjedou se nové věci. Jenže teď, kdy se dává strop na financování vědy, to znamená, že aby se mohly spolufinancovat evropské projekty, tak se budou finance ubírat stávajícím institucím. To je riskantní. Buď se nebudou čerpat evropské peníze, což by byla škoda. Nebo, aby se vybuďovalo něco nového, se zničí to, co už funguje. Dnes se většina vědy dělá v Praze a evropské fondy mají pomoci, aby vznikly nové regionální vědecké ústavy. Fandím té myšlence, ale ne za cenu toho, aby vznikaly na úkor funkční vědy v Praze.

HN: Je nějaký projekt, který dává vědcům signál, že o ně stát stojí?

Akademie má nový pilotní projekt - Purkyňovo stipendium. Nabízí skutečně nejlepším mladým lidem po návratu z ciziny pětileté stipendium. Vědci dostanou plat řádově padesát tisíc a k tomu další podporu. Kdyby se program rozrostl na desítky, ne jednotky lidí, tak by to mohlo mít velký pozitivní dopad na naši vědu.

Profil: Pavel Jungwirth (43 let)

Studoval v letech 1984-9 na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy v Praze (UK). Pracoval v Ústavu fyzikální chemie Jaroslava Heyrovského Akademie věd ČR (AV ČR) pod vedením profesora Rudolfa Zahradníka. V roce 1993 získal titul kandidáta věd v oboru výpočetní chemie. V roce 2000 se stal docentem na Matematicko-fyzikální fakultě UK v Praze. Pracuje jako vedoucí vědeckého týmu v Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR a je externím členem katedry chemické fyziky a optiky MFF UK. V roce 2008 mu byla v Edinburghu britskou Royal Society of Chemistry udělena cena Spiers Memorial Award za inovativní počítačové simulace povrchových procesů - výzkum molekul vody jako univerzálního rozpouštědla iontů solí. Tyto poznatky mají praktické využití při výzkumu atmosféry i lidského organismu. Pavel Jungwirth přednášel na univerzitách ve Švýcarsku, v USA a v Izraeli. Je laureátem Ceny Učené společnosti a Prémie Otto Wichterleho AV ČR. Od letoška je také řádným členem Učené společnosti ČR. Laická veřejnost jej zná jako "sloupkaře" týdeníku Respekt a popularizátora vědy v rozhlase i televizi.

Hana Kejhová